

औषधिय वनस्पतिओनी वैज्ञानिक भेती पध्धति

સોનામુખી (મીઠી આવળ)

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Cassia angustifolia</i>
કુળ	:	Caesalpinaceae
ઉપયોગી અંગ	:	પર્ણિકાઓ
ઉપયોગ	:	કૃમિ, કરોળીયા, પેટના રોગો, ખાંસીમાં, રેચક તરીકે તથા મચકોડમાં

વાવેતરનો સમય	:	ઉનાળામાં— ફેબ્રુઆરીમાં ચોમાસામાં— જુનની શરૂઆતમાં
વાવેતર અંતર	:	૪૫ × ૩૦ સે.મી., ૩૦ × ૩૦ સે.મી.
બીજનો દર	:	૨૦ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર
બીજની માવજત	:	બીજને એક રાત્રી પાણીમાં પલાળી ફૂલેલા બીજનો ઉપયોગ કરવો.
ખાતર	:	૫૦-૨૫-૦૦ ના-ફો-પો કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર
પિયત	:	૧૦ થી ૧૫ દિવસના અંતરે (વરસાદના અભાવે ભેજની ખેંચ પડેતો)
કાપણી	:	ઉનાળામાં ૯૦ થી ૧૧૦ દિવસે, ચોમાસામાં ૧૧૦ થી ૧૩૦ દિવસે
ઉત્પાદન	:	ઉનાળામાં ૧૨૦૦ થી ૧૫૦૦ કિ.ગ્રા./ હેક્ટર સુકી પર્ણિકાઓ
	:	ચોમાસામાં ૧૫૦૦ થી ૨૦૦૦ કિ.ગ્રા./ હેક્ટર સુકી પર્ણિકાઓ

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

સફેદ મુસળી

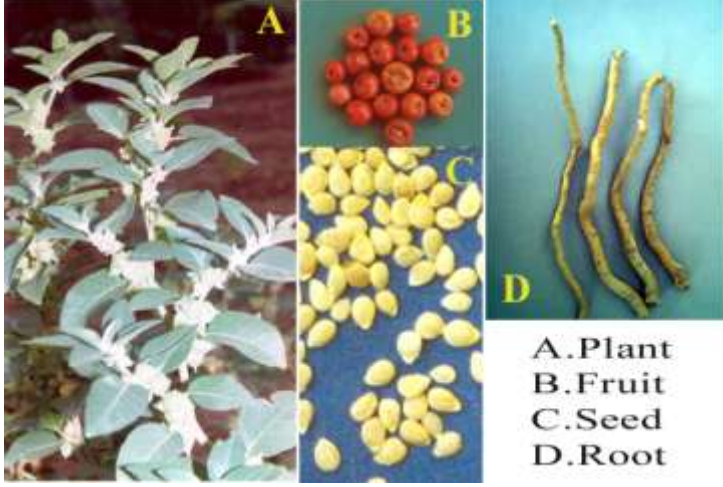

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Chlorophytum borivillianum</i>
કુળ	:	Liliaceae
ઉપયોગી અંગ	:	મુસળી
ઉપયોગ	:	વીર્યવર્ધક, શક્તિવર્ધક

વાવેતરનો સમય	:	૧૫ જુન થી ૩૦ જુન
વાવેતર અંતર	:	૪૫ × ૨૦ સે.મી. , ૬૦ × ૨૦ સે.મી.
બીજનો દર	:	૨૫૦ થી ૩૦૦ કિ.ગ્રા. સ્ફૂરણ થયેલી મુસળી
બીજની માવજત	:	કાર્બોન્ડેઝીમ ૨૦ ગ્રામ/ ૧૦ લીટરવાળા પાણીમાં બોળીને રોપણી કરવી.
ખાતર	:	૨૫ થી ૩૦ ટન છાણિયુ ખાતર
પિયત	:	૧૦ થી ૧૫ દિવસે
કાપણી	:	૯૦ થી ૧૧૦ દિવસે
ઉત્પાદન	:	૮૦૦ થી ૧૦૦૦ કિ.ગ્રા./હેક્ટર લીલી મુસળી

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

અશ્વગંધા

A.Plant
B.Fruit
C.Seed
D.Root

વૈજ્ઞાનિક નામ	: <i>Withania somnifera</i>
કુળ	: Solanaceae
ઉપયોગી અંગ	: મૂળ
ઉપયોગ	: શરીરને બળ આપનાર, કમરના દુઃખાવા માટે, માતાઓ માટે દૂધવર્ધક

વાવેતરનો સમય	: ઓગષ્ટના છેલ્લા અઠવાડીથી નવેમ્બરના પ્રથમ અઠવાડીયા સુધી
વાવેતર અંતર	: ૩૦ થી ૪૫ સે.મી.
બીજનો દર	: ૮ થી ૧૦ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર
બીજની માવજત	: ડાયથેન એમ.-૪૫, ૩ ગ્રામ દવા/ કિલો બીયારણ
ખાતર	: છાણીયુ ખાતર ૫ થી ૧૦ ટન, ૧૫-૧૫-૦ ના-ફો-પો કિ.ગ્રા.
પિયત	: જરૂરીયાત મુજબ ત્રણ થી ચાર
કાપણી	: ૧૩૫ થી ૧૫૦
ઉત્પાદન	: ૬૦૦ થી ૭૦૦ કિ.ગ્રા.

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

ગુગળ

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Commiphora mukul</i>
કુળ	:	Burseraceae
ઉપયોગી અંગ	:	ગુંદર
ઉપયોગ	:	મેદ ઘટાડવા માટે તથા કોઈ પણ દર્દ દૂર કરવા માટે

વાવેતરનો સમય	:	જૂન-જુલાઈ
વાવેતર અંતર	:	૩ × ૩ મીટર
બીજનો દર	:	૧૧૧૧ ગુટી / કટકા
કટકાની માવજત	:	૪૫ સે.મી.ની લંબાઈના કટકા ઘોઈને વાવવા.
ખાતર	:	છાણીયુ ખાતર ૮ થી ૧૦ ટન
પિયત	:	શરૂઆતના બે વર્ષમાં ત્રણ પિયતઆપવા ત્રણ પિયત: ઓક્ટોબર, માર્ચ અને મે
કાપણી	:	૪ થી ૫ વર્ષ બાદ
ઉત્પાદન	:	૩૦૦ થી ૫૦૦ ગ્રામ ગુંદર

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

સર્પગંધા

વૈજ્ઞાનિક નામ : **Rauwolfia serpentina L.**

કુળ : Apocynaceae

ઉપયોગી અંગ : મૂળ

ઉપયોગ : ચીત્તભ્રમ, વાઈ, પેટના રોગો, પ્રસૂતિના રોગો અને અનિદ્રામાં

વાવેતરનો સમય : ધરૂ એપ્રિલના અંતમાં, ફેરોપણી ૧૫ જુલાઈ

વાવેતર અંતર : ૪૫ × ૩૦ સે.મી.

બીજનો દર : ૭ થી ૮ કિ.ગ્રા./ હેક્ટર

બીજની માવજત : થાયરમ ૩ ગ્રામ દવા /કિ.ગ્રા. બીજ

ખાતર : ૨૦ થી ૨૫ ટન છાણિયુ ખાતર
૬૦-૬૦-૦૦
ના-ફો-પો કિ.ગ્રા.

પિયત : શિયાળામ ૨૦ થી ૨૫ દિવસે, ઉનાળામાં ૧૦ થી ૧૫ દિવસે

કાપણી : ૧૮ માસ

ઉત્પાદન : ૧૫૦૦ થી ૨૫૦૦ કિ.ગ્રા. સૂકા મુળ

લીંડી પીપર

વૈજ્ઞાનિક નામ	: <i>Piper longum</i>
કુળ	: Piperaceae
ઉપયોગી અંગ	: પીપર તથા મૂળના ગંઠોળા
ઉપયોગ	: વાયુ દૂર કરવા, અનિદ્રામાં, શરદીમાં, ભ્રુખ લગાડવામાં, મરી-મસાલામાં

વાવેતરનો સમય	: જુન-જુલાઈ
વાવેતર અંતર	: ૬૦ × ૬૦ સે.મી.
બીજનો દર	: ૨૮૦૦૦ કટકા / હેક્ટર
બીજની માવજત	: કટકાને આઈબીએ (ઓક્સીન) ના દ્રાવણમાં બોળીને વાવવા
ખાતર	: ૨૫ કિલો નાઈટ્રોજન
પિયત	: શિયાળામાં ૧૦ થી ૧૨, ઉનાળામાં ૮ થી ૧૦ દિવસે
કાપણી	: વાવણીના ૮ માસ બાદ
ઉત્પાદન	: પ્રથમ વર્ષ : પીપર ૪૦૦ કિ.ગ્રા. ગંઠોળા ૫૦૦ કિ.ગ્રા.

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

ડોડી

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Letadenia reticulata</i> L.
કુળ	:	Asclepiadaceae
ઉપયોગી અંગ	:	સર્વાંગ
ઉપયોગ	:	આંખની માવજતમાં, અમરના રોગોમાં, દૂધ વર્ધક

વાવેતરનો સમય	:	જૂન માસ
વાવેતર અંતર	:	૨ × ૨ મીટર
બીજનો દર	:	૨૫૦૦ રોપા
બીજની માવજત	:	કટકાને તરત જ પોલીથીલીન બેગમાં નાખવા
ખાતર	:	જરૂરીયાત મુજબ
પિયત	:	જરૂરીયાત મુજબ
કાપણી	:	વર્ષમાં બે થી ત્રણ વખત (ઓક્ટોબર, માર્ચ, જૂન)
ઉત્પાદન	:	૫૦૦૦ થી ૬૦૦૦ કિ.ગ્રા./હેક્ટર

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

કરિયાતુ (કાલમેઘ)

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Wall.
કુળ	:	Acanthaceae
ઉપયોગી અંગ	:	સર્વાંગ
ઉપયોગ	:	તાવ, મધુપ્રમેહ, કૃમિ વિગેરેમાં

વાવેતરનો સમય	:	ઘરૂવાડિયુ: જૂન માસના પ્રથમ પખવાડીયામા ફેર રોપણી : જુલાઈ માસના બીજ અઠવાડિયામાં
વાવેતર અંતર	:	૩૦ × ૩૦ સે.મી.
બીજનો દર	:	૪૦૦ થી ૫૦૦ ગ્રામ/હેક્ટર
વાવેતર	:	સાંજે ૪-૦૦ વાગ્યા પછી
ખાતર	:	૩૦-૩૦-૦૦ ના-ફો-પો કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર
પિયત	:	એક કાપણીમાં ૨ થી ૩ બે કાપણીમાં ૫ થી ૬
કાપણી	:	પ્રથમ કાપણી ૯૦ થી ૧૦૦ દિવસે, બીજી કાપણી ૨૭૦ થી ૨૮૦ દિવસે
ઉત્પાદન	:	હેક્ટરે : એક કાપણી ૧૨૦૦ થી ૧૫૦૦ કિ.ગ્રા.

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

ઈસબગુલ

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Plantago ovata</i> Forsk
કુળ	:	Plantaginaceae
ઉપયોગી અંગ	:	બીજ
ઉપયોગ	:	રેચક તરીકે

વાવેતરનો સમય	:	૨૦ નવેમ્બર થી ૨૦ ડીસેમ્બર
વાવેતર અંતર	:	૮ મીટર × ૩ મીટર ના ક્યારામાં
બીજનો દર	:	૪ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર
બીજની માવજત	:	એપ્રોન ૪ ગ્રામ દવા પ્રતિ કિ. ગ્રા. બીજ
ખાતર	:	૧૫-૧૫-૦૦ ના-ફો-પો કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર
પિયત	:	૪ થીપ
કાપણી	:	૧૧૦ થી ૧૩૦ દિવસે
ઉત્પાદન	:	૮૦૦ થી ૧૦૦૦ કિ.ગ્રા.

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

જેઠીમધ

વૈજ્ઞાનિક નામ	: <i>Glycyrrhiza glabra</i> L.
કુળ	: Fabaceae
ઉપયોગી અંગ	: મૂળ
ઉપયોગ	: ગળાના દર્દોમાં, દાતના રોગોમાં

વાવેતરનો સમય	: નવેમ્બર થી ડીસેમ્બર
વાવેતર અંતર	: ૯૦ × ૪૫ સે.મી.
બીજનો દર	: ૧૫ થી ૨૦ સે.મી.ની લંબાઈના હેક્ટરે ૨૪,૬૦૦ કટકા
બીજની માવજત	: કટકાને ૫૦ ટકા કાર્બોન્ડેઝીમ પાવડર ૧૦ ગ્રામ પ્રમાણે ૧૦ લીટર પાણીમાં નાખી અડધો કલાક બીજ ને માવજત આપવી.
ખાતર	: ૧૦ ટન છાણિયુ ખાતર ૨૦૦૦ કિ.ગ્રા. દિવેલીનો ખોળ તથા ૨૦-૪૦-૦૦ ના-ફો-પો કિ.ગ્રા. / હેક્ટર
પિયત	: ૧૦ થી ૧૨
કાપણી	: ૧૧ માસ બાદ
ઉત્પાદન	: ૧૫૦૦ થી ૨૫૦૦ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

કુંવારપાઠું

વૈજ્ઞાનિક નામ : *Aloe vera* toun exL.

કુળ : Liliaceae (Aloaceae)

ઉપયોગી અંગ : પર્ણ

ઉપયોગ : સ્કોદર્ય પ્રસાધનોમાં, રેચક, દાઝયા ઉપર રાહત માટે

વાવેતરનો સમય : જૂન-જુલાઈ

વાવેતર અંતર : ૬૦ × ૩૦ સે.મી.
૬૦ × ૪૫ સે.મી.

બીજનો દર : ૬૦,૦૦૦ થી ૬૫,૦૦૦ પીલા / હેક્ટર

બીજની માવજત : તાજા પીલાનો ઉપયોગ કરવો

ખાતર : ૧૫ થી ૨૦ ટન છાણિયુ ખાતર પ્રતિ હેક્ટર

પિયત : જરૂરીયાત મુજબ

કાપણી : એક વર્ષ બાદ, ત્રીજા વર્ષ બાદ

ઉત્પાદન : ૧૦ થી ૧૨ ટન / હેક્ટર

અસાળિયો

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Lepidium sativum</i> L.
કુળ	:	Brassicaceae
ઉપયોગી અંગ	:	બીજ
ઉપયોગ	:	પેટની ગરમી દૂર કરવા

વાવેતરનો સમય	:	૧૫ ઓક્ટોબર થી નવેમ્બર અંત સુધી
વાવેતર અંતર	:	૩૦, ૪૫ કે ૬૦ સે.મી. એ હારમાં વાવેતર કરવું
બીજનો દર	:	૩ કિ.ગ્રા. / હેક્ટરે
બીજની માવજત	:	છાણિયા ખાતર અથવા રેતી સાથે મિશ્ર કરી બીજનું વાવેતર કરવું.
		૧.૫ ગ્રામ બાવીસ્ટીન + ૨ ગ્રામ કેન્ટાફ પ્રતિ કિ.ગ્રા. બીજ
ખાતર	:	૩૦-૪૦-૦૦ ના-ફો-પો કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર
પિયત	:	૨૦, ૪૦, ૬૦ અને ૮૦ દિવસે
કાપણી	:	૧૦૦ થી ૧૧૦ દિવસે
ઉત્પાદન	:	૧૪૦૦ થી ૧૫૦૦ કિ.ગ્રા.

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

બારમાસી

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Catharanthus roseus</i> L. G. Don
કુળ	:	Apocynaceae
ઉપયોગી અંગ	:	સર્વાંગ
ઉપયોગ	:	કેન્સર માટે, રક્તસ્ત્રાવ ઘટાડવા

વાવેતરનો સમય	:	જૂન-જુલાઈ
વાવેતર અંતર	:	૩૦ × ૩૦ સે.મી., ૪૦ × ૩૦ સે.મી.
બીજનો દર	:	૫ કિ.ગ્રા. સુકી ખેતીમાં ૧.૫ કિ.ગ્રા. પિયત
બીજની માવજત	:	બીજ ૨૪ કલાક પાણીમાં પલાળી, છાયામાં સુકવી, ઝીણી રેતી ભેળવી વાવેતર કરવું
ખાતર	:	૧૦ થી ૧૫ ટન છાણિયુ ખાતર ૩૦-૫૦-૦૦ ના-ફો-પો કિ.ગ્રા.
પિયત	:	૮ થી ૧૦
કાપણી	:	પ્રથમ છ માસે, બીજી ૯ માસે, ત્રીજી ૧૨ માસે
ઉત્પાદન	:	સુકા પાન : ૩૬૦૦ મૂળ : ૧૫૦૦ કિ.ગ્રા./હેક્ટર

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

તુલસી

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Ocimum sanctum</i> L.
કુળ	:	Lamiaceae
ઉપયોગી અંગ	:	સર્વાંગ
ઉપયોગ	:	તાવ, શરદી, ઉધરસ, ઉલ્ટી, આધાશીશી

વાવેતરનો સમય	:	ઘરૂ ઉછેર : એપ્રિલ – મે ફેરરોપણી : જુન-જુલાઈ
વાવેતર અંતર	:	૪૦ × ૬૦ સે.મી.
બીજનો દર	:	૧૫૦ ગ્રામ/હેકટર
બીજની માવજત	:	રેતીમાં ભેળવી ને વાવવું
ખાતર	:	૧૫ થી ૧૫ ટન છાણિયુ ખાતર ૧૫-૪૦-૪૦ ના-ફો-પો કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેકટર
પિયત	:	જરૂરીયત મુજબ
કાપણી	:	પહેલી ફૂલ સાથે, બીજી ૨ માસે, ત્રીજી ૪ માસ બાદ
ઉત્પાદન	:	૨૫૦ થી ૩૦૦ કિ.ગ્રા. તેલ ૬૦ થી ૭૦ કિ.ગ્રા.

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

સફેદ શંખપુષ્પી

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Convolvulus microphyllus</i>
કુળ	:	Convolvulaceae
ઉપયોગી અંગ	:	પંચાંગ
ઉપયોગ	:	યાદશક્તિ વધારવા, બળ વર્ધક, ઉન્માદ દૂર કરવા

વાવેતરનો સમય	:	ઘરૂ ઉછેર : જુન ફેરરોપણી : જુલાઈ
વાવેતર અંતર	:	૪૫ × ૧૫ સે.મી.
બીજનો દર	:	૧.૫ કિ.ગ્રા. / હેક્ટરે
બીજની માવજત	:	બારીક બીજ હોઈરેતી સાથે ભેળવીને વાવવું
ખાતર	:	છાણિયું ખાતર
પિયત	:	૨૦ થી ૨૫ દિવસે જરૂરીયાત મુજબ
કાપણી	:	પ્રથમ કાપણી: ઓક્ટોબરમાં બીજી કાપણી : ૨ થી ૩ સે.મી. ઉચેથી ફેબ્રુઆરી માસમાં ત્રીજી કાપણી: જુન માસમાં
ઉત્પાદન	:	૫૦૦૦ થી ૬૦૦૦ કિ.ગ્રા./ હેક્ટર સુકા પાંગાંગાનું દિનપાદન યાત્રી શાકે દો

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

ચણોઠી

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Abrus precatorius</i> L.
કુળ	:	Fabaceae
ઉપયોગી અંગ	:	પર્ણીકાઓ તેમજ બીજ
ઉપયોગ	:	કફનાશક, મોઢાના ચાંદા દૂર કરવા

વાવેતરનો સમય : જુન-જુલાઈ

વાવેતર અંતર : ૧ × ૧ મીટર

બીજનો દર : ૧૨ કિ.ગ્રા./હે

બીજની માવજત : બીજને બે દિવસ પાણીમાં પલાળી રાખી હોર્મોનની માવજત આપવી.

ખાતર : જરૂરીયાત મુજબ

પિયત : જરૂરીયાત મુજબ

કાપણી : પાનને ચુંટીને

ઉત્પાદન : ૧૫૦ કિ.ગ્રા. /હેક્ટર બીજનું ઉત્પાદન મળી શકે છે.

બ્રાહ્મી

વૈજ્ઞાનિક નામ : *Centella asiatica* L.

કુળ : Apiaceae

ઉપયોગી અંગ : પર્ણ

ઉપયોગ : હાઈ બી.પી.માં, માનસિક વિકાસ માટે, અનિદ્રામાં, વાઈ અને ગાંડપણમાં, વાળના રોગોમાં

વાવેતરનો સમય : જૂન-જુલાઈ

વાવેતર અંતર : ૧૫૦ સે.મી.ના અંતરે એક રોપો

બીજનો દર : ૪૩૦૦ થી ૪૫૦૦ કટકા પ્રતિ હેક્ટર

બીજની માવજત : કટકાને વાવેતર બાદ તુરતજ પાણી આપવું

ખાતર : છાણિયુ ખાતર આપવું

પિયત : જરૂરીયાત મુજબ

કાપણી : ૪ થી ૫ મહિના બાદ જમીનમાંથી ઉખેડી સાફ કરી છાંયામાં સુકવવી.

ઉત્પાદન : ૬૫૦૦ કિ.ગ્રા. સુકા પાન પ્રતિ હેક્ટર

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

કૌચા

વૈજ્ઞાનિક નામ	:	<i>Mucuna pruriens</i> L.
કુળ	:	Fabaceae
ઉપયોગી અંગ	:	બીજ
ઉપયોગ	:	વીર્યવર્ધક, ચેતાતંત્રના રોગોમાં, કંપવામાં, કફ પિત્ત, લોહીનો બગાડ અટકાવવા

વાવેતરનો સમય	:	જુન-જુલાઈ
વાવેતર અંતર	:	૧૫૦ × ૯૦ સે.મી.
બીજનો દર	:	૧૨ થી ૧૫ કિ.ગ્રા./હે.
બીજની માવજત	:	બીજને ૪૮ કલાક પાણીમાં પલાળી વાવવાથી વધુ ઉગાવો મળે છે.
ખાતર	:	જરૂરીયાતમુજબ
પિયત	:	જરૂરી નથી વરસાદ ખેંચાયતો આપવું
કાપણી	:	નવેમ્બર-ડીસેમ્બરમાં સુકી શિંગો એકત્ર કરવી.
બીજ ઉત્પાદન	:	૧૫૦૦ થી ૧૭૫૦ કિ. ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર (ટેકા વગર)
	:	૩૦૦૦ થી ૩૭૫૦ કિ.ગ્રા. પ્રતિ હેક્ટર ટેકા સાથે

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

ઔષધિય પાકોની સુધારેલી જાતો

ક્રમનં.	પાક	જાતનું નામ	ક્યાંથી બહાર પાડવામાં આવેલ છે.
૧	અશ્વગંધા	જવાહર-૨૦	જવારલાલ નહેરૂ કૃષિ વિશ્વ વિદ્યાલય, રીઝીયોનલ એગ્રીકલ્ચરલ સ્ટેશન, માંડસોર ૪૫૮ ૦૦૧ (મધ્યપ્રદેશ)
૨	સર્પગંધા	આર. એસ.-૧	જવારલાલ નહેરૂ કૃષિ વિશ્વ વિદ્યાલય, કોલેજ ઓફ એગ્રીકલ્ચર, ઈન્દોર ૪૫૨ ૦૦૧ (મધ્યપ્રદેશ)
૩	મીઠીઆવળ	એ.એલ.એફ.ટી.-૨	ઔષધિય અને સુગંધિત પાક યોજના, ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ ૩૮૮ ૧૧૦
૪	કુંવારપાઠુ	આઈ.સી.-૧૧૨૨૭૧ આઈ.સી.-૧૧૨૮૦	નેશનલ બ્યુરો ઓફ પ્લાન્ટ જીનેટીક રીસોર્સ, પુસા કેમ્પસ નવી દિલ્હી ૧૧૦ ૦૧૨
૫	ગુગળ	મરુસુધા	ઔષધિય અને સુગંધિત પાક યોજના, ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ ૩૮૮ ૧૧૦
૬	લીંડી પીપર	વિસ્વામ	કેરાલા એગ્રીકલ્ચરલ યુનિવર્સિટી, વેલાનીક્કારા, ત્રીચુર ૬૮૦ ૬૫૪ (કેરાલા)
૭	તુલસી	વિકારસુધા કુસુમોહક	સેન્ટ્રલ ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ મેડીસીનલ એન્ડ એરોમેટીક પ્લાન્ટ, પો.બોકસ નં. ૧ આરએસએમ નગર, લખનૌ ૨૨૬ ૦૧૬ (ઉત્તરપ્રદેશ)
૮	બારમાસી	નિર્મલ ધવલ	સેન્ટ્રલ ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ મેડીસીનલ એન્ડ એરોમેટીક પ્લાન્ટ, પો.બોકસ નં. ૧ આરએસએમ નગર, લખનૌ ૨૨૬ ૦૧૬ (ઉત્તરપ્રદેશ)

જનીનવિદ્યા અને પાક સંવર્ધન વિભાગ, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ ૩૬૨ ૦૦૧ ફોન: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૮૦ એક્સ: ૩૬૯ ફેક્સ: ૦૨૮૫-૨૬ ૭૨ ૦૦૪

औषधीय पाकोनी प्तेतीमां आंधणुक्रिया न करशो

१. नजरे जेया विना कोर्धनी वातोमां न आवी जव.
२. शरुआत नाना पाये करो.
३. पहेलां बजरनी तपास करी लो.

कोण तमारो माळ लेशे?

क्या भावे लेशे?

क्या स्वरुपमां लेशे?

केवी गुणवत्तानी जरूर पडशे अने शुं भाव लोय तो आपणने पोषाय?

तमारी नजीकनी झार्मसीओमां जाते जर्धने तपास करो.
पहेलां ग्राहक शोधी लेवाथी भविष्यमां मुंजवण नही थाय.